

ХҮҮХЭД, ӨСВӨР ҮЕИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БАЙГАА АРГА ХЭМЖЭЭ, ТУЛГАМДАЖ БУЙ АСУУДЛУУД

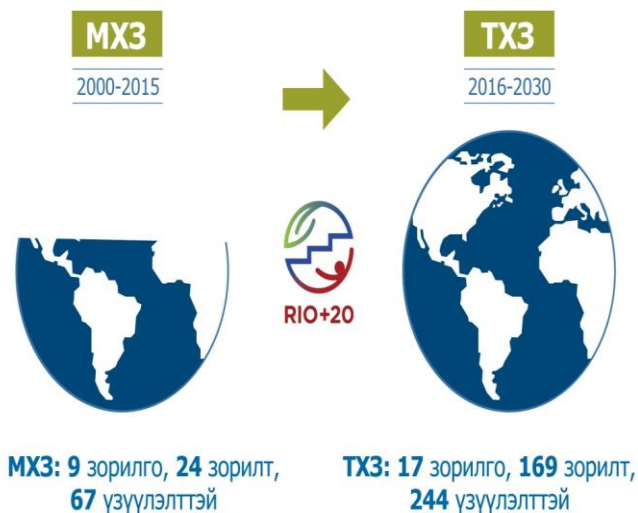
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР

АГУУЛГА

- Хүүхдэд үзүүлж буй эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний талаарх бодлого, хууль, эрх зүйн орчин
- Хүүхдийн эрүүл мэндийн зарим үзүүлэлтүүд, тусламж, үйлчилгээний өнөөгийн байдал
- Хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ
- Тулгамдсан асуудал

ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САЙЖРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР БАРИМТАЛЖ БУЙ БОДЛОГО

Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал (2016-2030)

Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого (2017-2026 он)

МОНГОЛ УЛСЫН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ (2016-2030/

Үзүүлэлтүүд	Хүрэх зорилт		
	I үе шат 2016	II үе шат 2020	III үе шат 2030
Зорилт 2: Нөхөн үржихүйн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дэмжих замаар сэргийлж болох эх, хүүхдийн эндэгдэлд нөлөөлөх хүчин зүйлийг багасгаж, эх, хүүхдийн эндэгдэл, хоол тэжээлийн дутагдлыг тогтвортой бууруулна.			
Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд)	25	20	15
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	15	12	9
Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	13	11	8

“АЛСЫН ХАРАА-2050” МОНГОЛ УЛСЫН УРТ ХУГАЦААНЫ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО (2021-2040)

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРАЛ

ТОРИЙН БАЙГУУЛАГТЫН
БАЙНГЫН ХОРОО

АЛСЫН ХАРАА | МОНГОЛ УЛСЫН
2050 | УРТ ХУГАЦААНЫ
ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

30 ЖИЛИЙН ДҮГНЭЛТ | 30 ЖИЛИЙН ЗОРИЛГО

АЛСЫН ХАРАА

Монгол Улс 2050 онд нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлт, иргэдийн амьдралын чанараар Азид тэргүүлэгч орнуудын нэг болно.

Үндэсний нэгдмэл
үнэт зүйл

Хүний
хөгжил

АМЬДРАЛЫН ЧАНАРГА
ДУНДАЖ ДАВХАРГА

ЭДИЙН ЗАСАГ

ЗАСАГЛАЛ

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Үндэс язгуур, төрт ёс, өв соёлоо дээдэлж,
Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйлээ эрхэмлэж,
Хүн төрөлхтний дэвшилтэт ололтыг дэмжиж,
Хөрст дэлхий, унаган байгалиа хайрлан хамгаалж,

Үндэс язгуур, төрт ёс, өв соёлоо дээдэлж,
Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйлээ эрхэмлэж,
Хүн төрөлхтний дэвшилтэт ололтыг дэмжиж,
Хөрст дэлхий, унаган байгалиа хайрлан хамгаалж,

Эрүүл чийрэг, эрдэм боловсролтой,
Эх оронч, хөрвөх чадвар бүхий
Оюунлаг, бүтээлч иргэдтэй улс болж хөгжинө.

НОГООН ХӨГЖИЛ

АМАР ТАЙВАН,
АЮУЛГҮЙ НИЙГЭМ

БҮС, ОРОН НУТГИЙН
ХӨГЖИЛ

УЛААНБААТАРГА
ДАГУУЛ ХОТ

“АЛСЫН ХАРАА-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого нь суурь **ЕСӨН ЗОРИЛГО, 47 ЗОРИЛТТОЙ** бөгөөд 2021-2030 он, 2031-2040 он, 2041-2050 он гэсэн 3 үе шаттайгаар зорилт тус бүрийн хүрэх үр дүнг тодорхойлсон. Зорилгын хэрэгжилтийг үнэлэх 73 шалгуур үзүүлэлтэй.

Үзүүлэлтүүд

Хүрэх зорилт

I үе шат
2021-2030

II үе шат
2031-2040

III үе шат
2041-2050

Зорилт 2: Чанартай амьдралын баталгаа бүхий нийгмийн хамгаалалтай, аз жаргалтай амьдралын ээлтэй орчинд, гэр бүлийн амьдралын баталгаа, улс орны хөгжлийн суурь болсон чанартай боловсролыг хүн бүр эзэмших боломжийг бүрдүүлэн нийгмийн идэвхтэй, эрүүл монгол хүнийг хөгжүүлнэ.

Хүрэх үр дүн:

- Товлолт дархлаажуулалтын хамралтыг нэмэгдүүлж, вируст гепатитын өвчлөл, сүрьеэгийн тохиолдлыг бууруулсан байна.
- Сэргийлж болох эх, хүүхдийн эндэгдэлд нөлөөлөх хүчин зүйлийг багасгаж, эх, нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин буурсан байна.

Тухайн жилийн товлотт дархлаажуулалтад хамрагдсан хүүхдийн эзлэх хувь

99

99

99.8

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)

9

8

2.3

ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САЙЖРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР БАРИМТАЛЖ БУЙ БОДЛОГО

- МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-
2020 ОНЫ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ
ХӨТӨЛБӨР
- ЭМС-ын 2021 оны А/760
дугаар тушаал “**ЭХ
ХҮҮХЭД НӨХӨН
ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД**”
АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

3.1.8. Хүүхдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, оношилгоо, эмчилгээний тоног төхөөрөмжийг сайжруулахад эхний ээлжинд анхаарна.

- Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, амаржих газрын нярай, хүүхдийн тусламж, үйлчилгээний чадавхийг нэмэгдүүлж, оношлогоо, эмчилгээний багаж, хэрэгслээр хангах
- Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөр үзүүлэх 0-1 насны хүүхдийн гэрийн эргэлт, идэвхитэй хяналтын чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх
- Нэгдсэн эмнэлэгт хүүхдийн мэс засал, мэдрэлийн болон нярайн тусламж, үйлчилгээг үзүүлдэг болох, шаардлагатай багаж, тоног төхөөрөмж, хүний нөөцөөр хангах
- "Эх, хүүхдэд ээлтэй эмнэлэг" болох хөдөлгөөнийг эрчимжүүлэх
- Ургийн гажиг илрүүлэх эрт үеийн оношилгооны чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх
- Төрөлхийн гаж хөгжлийг эрт илрүүлэхэд шаардагдах хүний нөөц, багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангах арга хэмжээ авах

ДЭЛХИЙ ДАХИНЫ ЧИГ ХАНДЛАГА

- Өвчин эмгэг дээр төвлөрөх биш,
- Хүүхдийн хөгжлийг бүхэлд нь, өсч торниж, амьдарч буй орчинтой нь хамт цогцоор нь авч үзэж байна.
- Хүүхдийн хөгжлийг хянаж, хоцрогдол, бэрхшээлийг эрт илрүүлэхийн тулд хүүхдийн тодорхой нэг насанд нь иж бүрэн үзлэгт хамруулж, эрсдэлтэй хүүхдийг илрүүлэн холбогдох тусламж үйлчилгээ, хөгжлийн дэмжлэгийг үзүүлэх
- Эцэг эхчүүд хүүхдийнхээ хөгжлийг үе тэнгийн хүүхдүүдтэй харьцуулан харах боломжтой байна.

Эрт илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх тусламж үйлчилгээг хүүхэд бүрт зохих насанд нь системтэй үзүүлэх нь:

- Хүүхдийн бие бялдрын болон оюуны хөгжил саатах эсвэл
- Хөгжлийн бэрхшээл үүсч болзошгүй эрсдлийг эрт илрүүлж,
- Эрт эмчилгээнд оруулснаар хүүхдэд болон гэр бүлд учирч болох цаашдын сөрөг үр дагавараас сэргийлэх ач холбогдолтой.

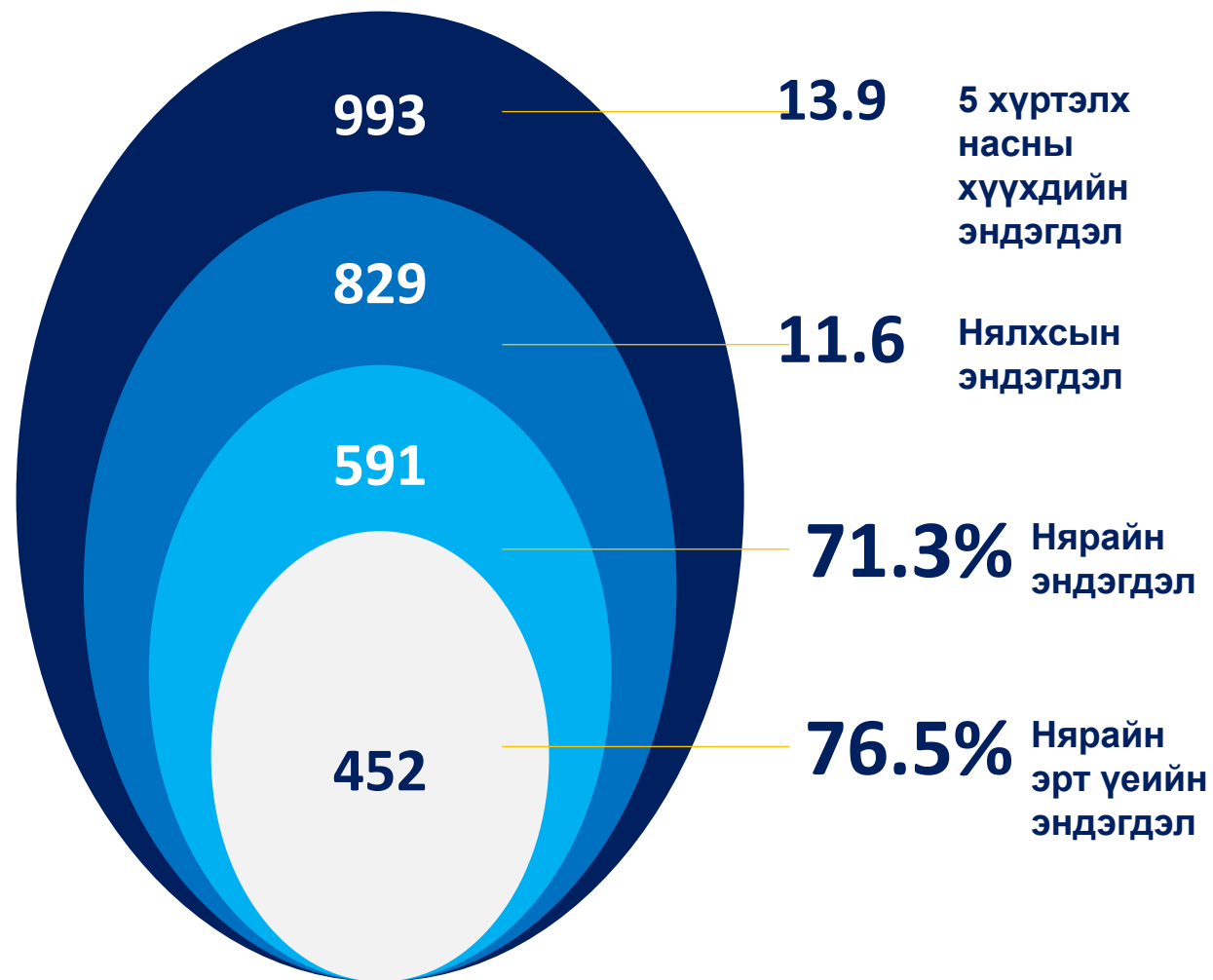
СЭРГИЙЛЖ БОЛОХ ЭНДЭГДЭЛ

- Өвчлөл, түүнд хүргэж буй эрсдэлт хүчин зүйлсээс үр дүнтэй урьдчилан сэргийлэх
- Эцэг эх, асран хамгаалагчид, хувь хүний эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулах
- Эрүүл мэндийн үр дүнтэй тусламж, үйлчилгээг цаг алдалгүй үзүүлэх
- Өвчин үүсгэгч, сэдээгч гадаад хүчин зүйлсийн нөлөөг бууруулах үр дүнтэй арга хэмжээ авах

ТХЗ-д 2030 он гэхэд 5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл, нярайн эндэгдлийн сэргийлж болох шалтгааныг арилгах зорилт дэвшүүлсэн.

**5 ХҮРТЭЛХ
НАСНЫ ХҮҮХДИЙН
ЭНДЭГДЭЛ**

НЯЛХАС БОЛОН 5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН (2017-2021 ОН)

5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ШАЛТГААН:

ПЕРИНАТАЛ ҮЕД
ҮҮССЭН ЭМГЭГ

МЭДРЭЛИЙН
ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

АМЬСГАЛЫН
ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

ХООЛ ШИНГЭЭХ
ЭРХТНИЙ ӨВЧИН

ОСОЛ ГЭМТЭЛ

ХАВДАР

ТӨРӨЛХИЙН ХӨГЖЛИЙН
ГАЖИГ

БУСАД

ХАЛДВАРТ БА
ШИМЭГЧИТ ЗАРИМ
ӨВЧИН

НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЛИЙН ШАЛТГААН:

ПЕРИНАТАЛ ҮЕД
ҮҮССЭН ЭМГЭГ

ХООЛ ШИНГЭЭХ
ЭРХТНИЙ ӨВЧИН

ТӨРӨЛХИЙН ХӨГЖЛИЙН
ГАЖИГ

ХАЛДВАРТ БА
ШИМЭГЧИТ ЗАРИМ
ӨВЧИН

АМЬСГАЛЫН
ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

ХАВДАР

ОСОЛ ГЭМТЭЛ

БУСАД

МЭДРЭЛИЙН
ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

НЯРАЙН ЭНДЭГДЭЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН (2017-2021 ОН)

АМЬСГАЛЫН ГАЧААЛ

ҮЖИЛ

ТАРХИНЫ
ХҮЧИЛТӨРӨГЧИЙН
ДУТАЛ

УУШГИНЫ
ХАТГАЛГАА

ТӨРӨЛХИЙН ХӨГЖЛИЙН
ГАЖИГ

ЭХ ДОТОРХ ХАЛДВАР

ТӨРӨХ ҮЕИЙН
БҮТЭЛТ

ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ (2017-2021)

2011-2020 ОНЫ БАЙДЛААР ХҮН АМЫН НИЙТ ӨВЧЛӨЛД ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛ ДУНДАЖААР
29.1%-ИЙГ ЭЗЭЛЖ БАЙНА.

Өвчлөлийн бүтэц	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны	2923.5	1952.2	1964.4	1431.6
Хоол боловсруулах тогтолцоо	1081.2	2204.3	2390.7	2340.2
Халдварт ба шимэгчээр үүсгэгдсэн	230.9	156.3	133.6	264.4
Гэмтэл, хордлого ба гаднын шалтгаант	564.7	631.2	866.0	887.5
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн	229.6	370.9	386.2	259.3
Арьс ба арьсан дорх эслэгийн	711.0	860.1	1188.4	1265.0
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	155.9	168.9	230.7	495.1

ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

15 ХҮРТЭЛХ НАС:

- ✓ Амьсгалын тогтолцооны өвчин
- ✓ Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин
- ✓ Арьсны өвчин
- ✓ Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин
- ✓ Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин

15-19 НАС:

- ✓ Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин,
- ✓ Амьсгалын тогтолцооны өвчин
- ✓ Арьсны өвчин
- ✓ Гэмтэл хордлого
- ✓ Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮҮХЭД

384,534

НИЙТ АМЬД ТӨРӨЛТ
СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛИЙН БАЙДЛААР

3,266 /0,8%/

ТӨРӨЛХИЙН ХӨГЖЛИЙН
ГАЖИГ

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САНГААС

Байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн **10,589** асран хамгаалагчид - **12,373,951,940** төгрөг,

Байнгын асаргаа шаардлагатай 16 хүртлэх насны **10,926** хүүхдэд **26,078,224,810** төгрөгийг олгосон

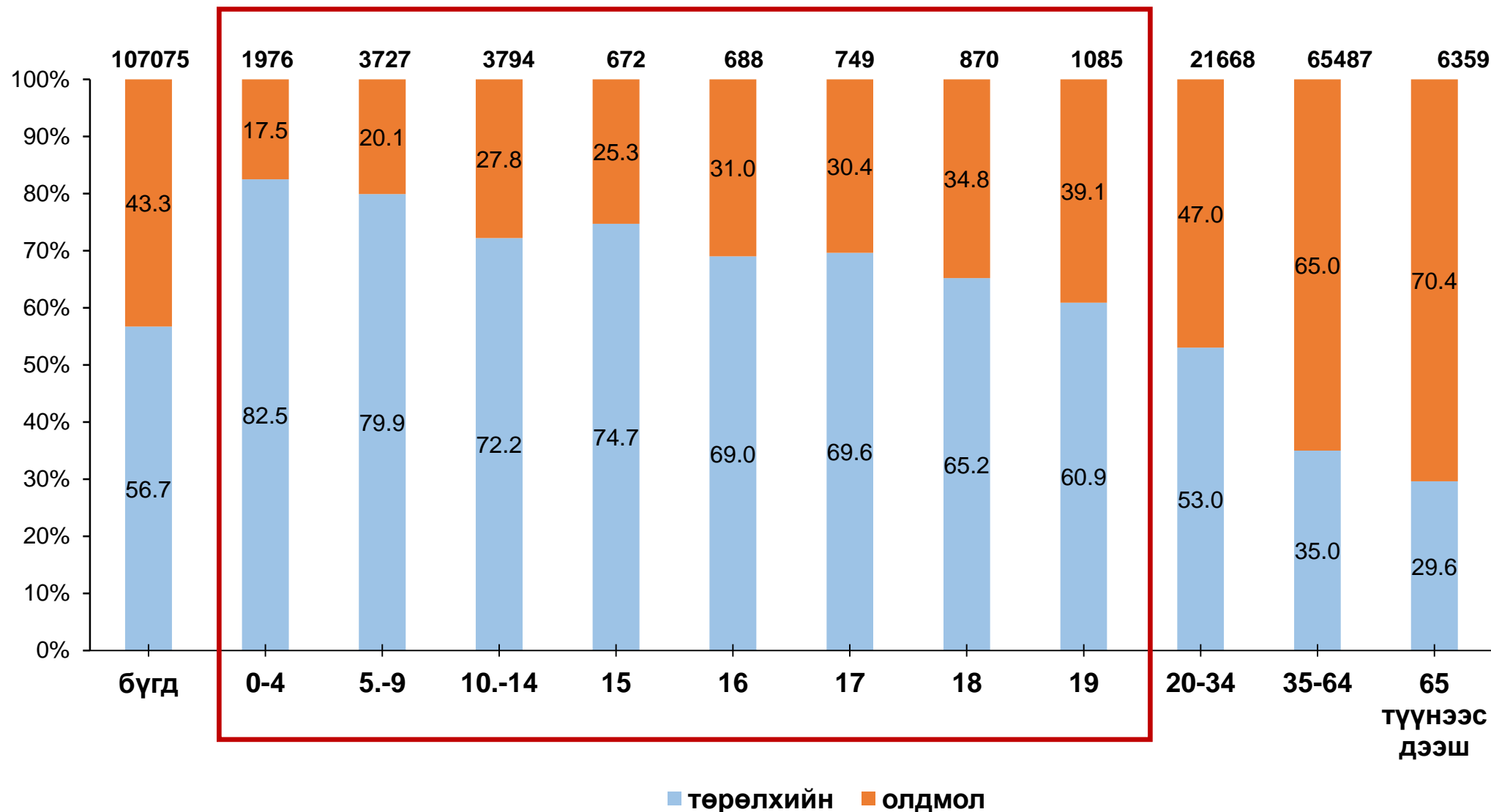
2020 оны 11 сарын байдлаар

Төрөлхийн гаж хөгжлийг хожуу оношлох нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй болох эрсдэл болж байна.

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮҮХДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Хөгжлийн эрхшээлтэй иргэд, насны бүлэг, төрлөөр, 2019 он

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮҮХДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВ

Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртөгсдөд тусламж, үйлч
илгээ үзүүлэх

ЭМНЭЛЭГТ ТҮШИГЛЭСЭН НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГ ЭЭ /НЦҮ/

Нэг цэгийн үйлчилгээний төвөөр нийт 805 хүн
үйлчлүүлсэн.

701

НАСАН
Д
ХҮРЭГЧ
ИД
ХҮҮХЭД
(0-16)

104

2021 оны жилийг эцсийн байдлаар нийт 805
үйлчлүүлэгч “ГССҮТ-ийн Нэг цэгийн үйлчилгээ”-
ний төвөөр үйлчлүүлсэн байна.

Үүнээс насанд хүрсэн 701, хүүхэд 104 тус тус
үйлчлүүлсэн байна

ЗОРИЛГО:

Гэр бүлийн хүчирхийлэл
д өртсөн эмэгтэйчүүд, ху
үхдийг
хүчирхийлэл дарамтад ө
ртсөнийг эрт шатанд илр
үүлж,
таслан зогсоохын тулд а
юулгүй
хамгаалагдсан орчинд
бэлтгэгдсэн мэргэжилтнү
үдийн
багийн цогц үйлчилгээг
цаг алдалгүй 24 цагаар ч
анартай хүргэхэд оршин
о.

НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВ

ХАРИУ АРГА ХЭМ

ЖЭЭ:

ХҮҮХДИЙН ХҮЧИРХИЙЛЛИЙН АСУУДАЛ ШИЙДВЭРЛЭЛТ
2021 ОН

5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ОСОЛ ГЭМТЭЛ

№	Осол гэмтлийн шалтгаан	2018 он	2019 он	2020 он
1	Уналт (W00-W19)	9617	10621	10532
2	Түлэгдэлт (W85-X19)	3640	3817	3784
3	Амьгүй механик хүчинд өртөх (W20-W49)	3150	3304	3451
4	Амьтай механик хүчинд өртөх (W50-W64)	1516	2150	2439
5	Шалтгаан тодорхойгүй осол (Y10-Y34)	1528	1386	1515
6	Зам тээврийн осол (V00-V99)	1194	1101	956
7	Хорт бодист өртөх (X40-X49)	68	138	149
8	Амьсгал боох аюултай бусад осол (W75-W84)	110	127	113
9	Хүчирхийлэл (X85-W09)	58	82	59
10	Байгалийн хүчинд өртөх (X30-X39)	65	49	34
11	Усанд живэх (W65-W74)	29	35	28
12	Хорт амьтан ургамалд өртөх (X20-X29)	29	16	26
13	Бусад (X50-X59, Y35-Y99)	11	9	9

ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

Дэлхийд

- Хорт хавдар нь хүүхдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болдог.
- 0-19 насны хүүхдүүдийн дунд жилд 400,000 орчим хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдэж байна.
- Хамгийн элбэг тохиолддог хавдрууд: Цусны хорт хавдар, Тархины хорт хавдар, Лимфома, хатуу хавдар, Нейробластома болон Вильмсийн хавдар
- Өндөр хөгжилтэй оронд эдгэрэлтийн хувь 80 гаруй байдаг бол ядуу буурай болон хөгжиж буй оронд 20 орчим хувь эдгэдэг байна.

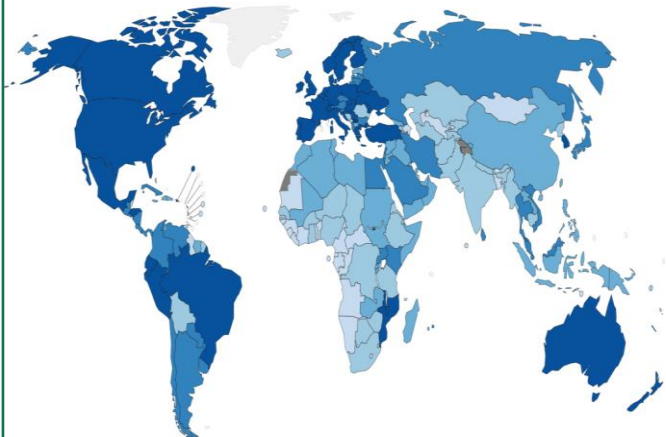
Монголд

- Манай улсад мөн адил хүүхдийн нас баралтын тэргүүлэх шалтгаануудын нэг байна.
- 0-19 насны хүүхдүүдийн дунд жилд 130 орчим хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдэж байна.
- Цусны хорт хавдар, Тархины хорт хавдар, Лимфома, нейробластома, Ретинобластома зэрэг хорт хавдрууд зонхилон тохиолдож байгаа нь бусад улс оронтой харьцуулахад өвчлөлийн бүтэц тохиолдол тоо ойролцоо байна.
- Манай оронд хүүхдийн хорт хавдрын эдгэрэлтийн хувь харилцан адилгүй байна. Жишээ нь: Цусны цагаан эсийн хорт хавдрын эдгэрэлтийн 69,7 хувь байгаа бол тархины хорт хавдрын тохиолдлын нас баралт өндөр байна.

ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ, ТУЛГАМДСАН АСУУДАЛ

Өвчлөл

Estimated age-standardized incidence rates (World) in 2018, all cancers, both sexes, ages 0-19

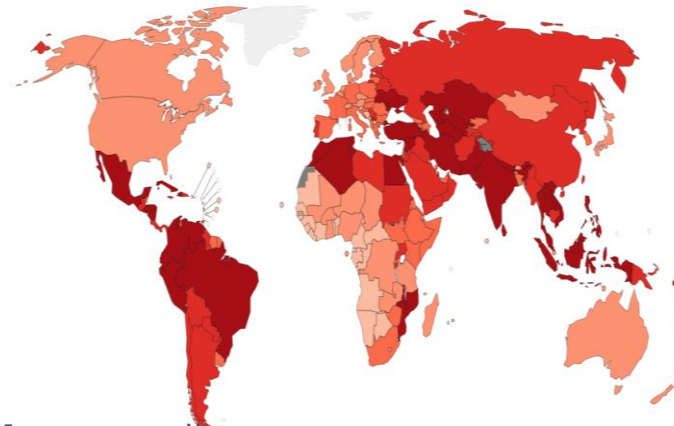

~425,000 хүүхэд (0-19 нас)

85% not preventable in LMIC

Нас баралт

Estimated age-standardized mortality rates (World) in 2018, all cancers, both sexes, ages 0-19

Хөгжингүй оронд
>80%

Хөгжиж байгаа
оронд <20%

100,000 amenable deaths

Эмчилгээ
үйлчилгээ
хүртэх
боломжгүй
55%

Чанаргүй
тусламж
30%

Оношлох
чадамж
хангалтгүй
5-15%

Хүлээгдэл
(ЭМАШТ
сул) 5-15%

ӨСВӨР ҮЕИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- 2015-2021 онд Монгол улсад нийт 533640 эх амаржсанаас 4.5% (n=24477) нь өсвөр насны охид байна.
- Өсвөр насныхны төрөлтийн түвшин 2021 онд 24.2 байсан ба өмнөх онтой харьцуулахад 3.6 хувиар буурсан байна.
- 2021 онд нийт төрөлтийн 3.6% нь өсвөр насны төрөлт байсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.3 хувиар буурсан байна.

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Өсвөр насны эмэгтэйн тоо /10-14/	107702	106780	109930	117745	128161	139271	139271
Өсвөр насны эмэгтэйн тоо /15-19/	117952	115951	115377	112755	108394	105903	105903
Амаржсан нийт эхийн тоо	80434	77803	73884	77058	77601	75694	71166
Өсвөр насанд төрсөн эмэгтэйн тоо /20 хүртэлх нас/	4403	3885	3611	3606	3456	2945	2571
Өсвөр насныхны төрөлтийн түвшин /тухайн насны 1000 эмэгтэйд/	37.3	33.5	31.3	32.0	31.9	27.8	24.2
Нийт төрөлтөнд өсвөр насныхны төрөлтийн эзлэх хувь	5.5	5.0	4.9	4.7	4.4	3.9	3.6

ӨСВӨР ҮЕИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

Өсвөр үеийнхний дунд эрүүл мэндийн тулгамдсан асуудал байсаар байна.

Сэтгэцийн эрүүл мэнд:

- 25.7% нь ганцаардал болон сэтгэл гутралд ордог байна.

Өсвөр үеийнхэнд үзүүлэх сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, 2018.

- Сэтгэл хөдлөл, зан үйлийн хувьд 60.5% нь эрүүл, 30.5% нь тулгамдсан асуудалтай, 9% нь эмгэгтэй байна. Өсвөр насныхан сэтгэл хөдлөл, зан үйлийн эмгэгийн үед 73.8% нь компьютер байнга тоглох, 50% нь худал ярих, 48.8% нь хулгай хийх, 41.3% нь зодолдох гэсэн зан үйлийн шинжүүд, 43.8% нь сэтгэлээр унаж гуниглах, 38.8% нь сэтгэл түгших гэсэн сэтгэл хөдлөлийн шинжүүд, 47.5% нь анхаарал тогтворгүй байх, 15% нь нойр хямрах, 15% нь толгой өвдөх зэрэг бусад шинжүүд түгээмэл илэрч байна.

В.Баярмаа, Л.Насанцэнгэл нарын 2013 онд хийсэн судалгаанаас

- Сурагчдын 52.6% нь согтууруулах төрлийн ундааг дэлгүүр, мухлагаас худалдан авч, 20.0% нь олон нийтийн газар буюу баар, диско клубт архи хэрэглэсэн байна. Сурагчдын эцэг эх, асран хамгаалагч нарын 35.8% нь архи хэрэглэдэг байна.

Дэлхий дахины сургуульд суурилсан эрүүл мэнд” судалгаа. 2013 он.

Өсвөр насныхны дунд тамхины хэрэглээ - 27.1 хувь, архины хэрэглээ – 23.1 хувь, амиа хорлох тухай бодсон 21.3 хувь, амиа хорлохыг оролдсон – 9.1 хувь байна.

Дэлхий дахины сургуульд суурилсан эрүүл мэнд” судалгаа. 2013 он.

ӨСВӨР ҮЕИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, түүнтэй холбоотой эрхийн талаарх мэдлэг, мэдээлэл, ДОХ/БЗДХ-ын эрүүл мэндийн боловсрол хангалтгүй.
- Өсвөр үеийнхний эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн эрүүл мэндийн өвөрмөц тусламж, үйлчилгээний хүртээмж хангалтгүй байна. (мэргэжилтнүүд тогтворгүй, ихэнх сумдад өсвөр үеийнхэнд ээлтэй тусламж үйлчилгээ байхгүй)
- Бэлгийн хүчирхийлэл, болзооны үеийн хүчин
- Өсвөр насны хүн амын дунд аюулгүй бэлгийн харилцааны талаарх зөв мэдлэг, дадал эзэмшээгүй.
- Насанд хүрэгчидтэй харьцуулахад хууль ёсны үр хөндөлтийн тусламж үйлчилгээ авахгүй байх магадлал илүү, үр хөндөлтийн тусламж үйлчилгээнд оройтож ханддаг.
- Өсвөр үеийнхэнд жирэмслэхээс хамгаалах эм хэрэгслийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэггүй.

НЭН ТЭРГҮҮНД АНХААРАХ ТУЛГАМДСАН АСУУДЛУУД

Зорилтот бүлэгт эрүүл мэндийн боловсрол олгох сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлуудыг өргөн хүрээтэй зохион байгуулах, НҮЭМ-ийн цогц боловсрол олгох,

Хүүхдүүдийн дунд “Сэтгэцийн эрүүл мэнд”-ийн байдлыг тодорхойлох суурь судалгаа хангалтгүй учир бодлогоор дэмжлэг үзүүлэх

Хүүхдийг төрсөн цагаас нь насанд хүрэх хүртлэх хугацаанд үзүүлэх илрүүлэг, урьдчилан сэргийлэх тусламж, үйлчилгээг олон улсын жишигт ойртуулах,

Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, тогтвортой санхүүжилтийн баталгааг нь хангах, нотолгоонд суурилсан бодлого, санхүүжилтийг дэмжих

Хохирогчдод үзүүлэх сэтгэлзүйн болон нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээ хангалтгүй учир чадварлаг боловсон хүчин бэлтгэхэд дэмжлэг үзүүлэх

НЭН ТЭРГҮҮНД АНХААРАХ ТУЛГАМДСАН АСУУДЛУУД

Эрүүл хүүхдийн хөгжлийг дэмжихэд анхаарал хандуулах,

Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн чадавхийг сайжруулах,

Нийгмийн өөрчлөлт болон зан үйлийн өөрчлөлтийн төлөө ажиллах,

Чанартай ЭМАШТ-ийн тэгш хүртээмжид анхаарал хандуулах,

Сэргийлэх боломжтой эх, хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах

Салбар хоорондын хамтын ажиллагааг уялдуулахад нэгдсэн бодлогоор хангах

Үйлчлэх хүрээний нутаг дэвсгэр

84,4 мянган га газар нутагтай

*Засаг захиргааны
нэгж*

**Баян-Өндөр сум нь засаг
захиргааны 22 нэгжтэй,**

**Жаргалант сум нь засаг
захиргааны 4 нэгжтэй**

*Нийт хүн амын
тоо*

Хүн ам – 106145

**16-49 насны эмэгтэй-
26724**

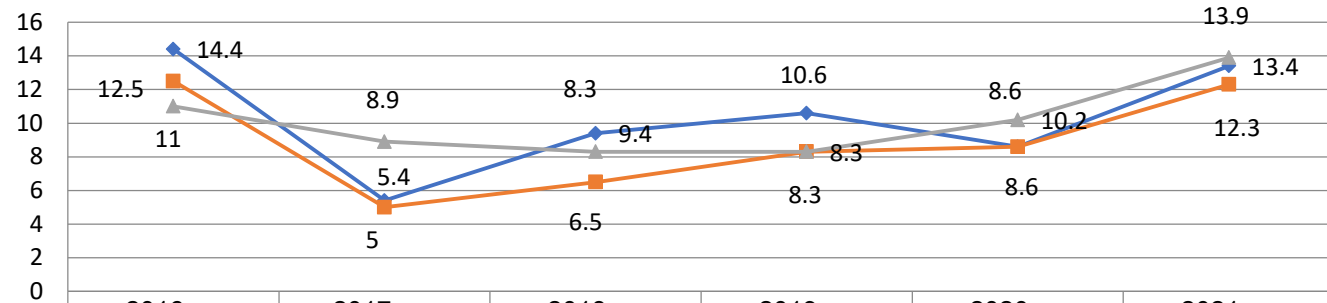

*0-17 насны
хүүхэд - 37422*

**0-1 насны хүүхэд –
4593**

**0-5 насны хүүхэд -
14132**

ОРХОН АЙМГИЙН 5 ХҮРТЭЛ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ТҮВШИН /2016-2021ОН/

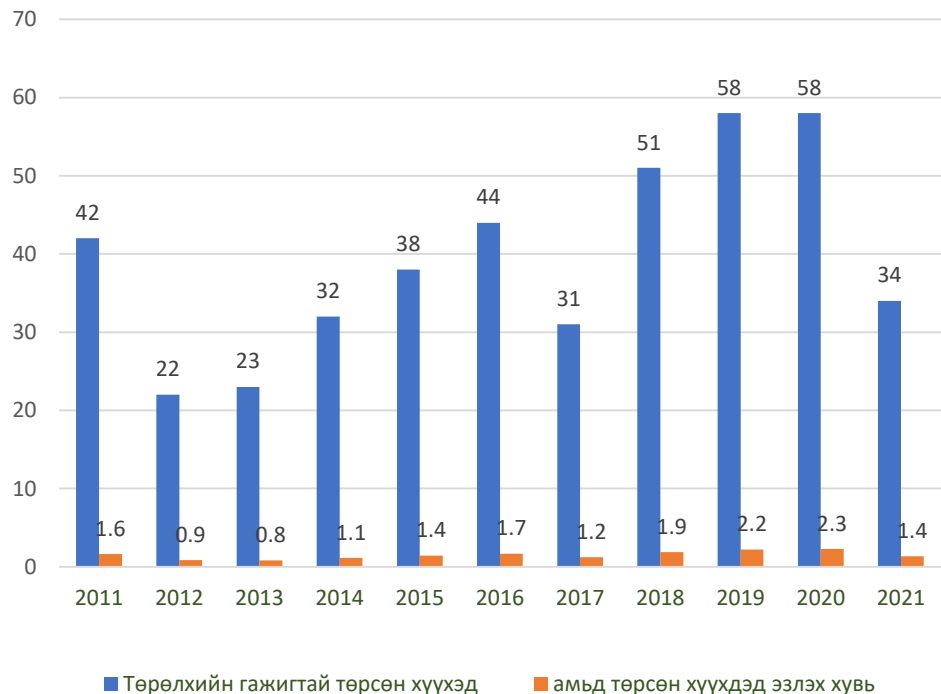

	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он
—◆— 5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл	14.4	5.4	9.4	10.6	8.6	13.4
—■— 1 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл	12.5	5	6.5	8.3	8.6	12.3
—▲— Перинаталь эндэгдэл	11	8.9	8.3	8.3	10.2	13.9

Товч дүгнэлт

- 5 хүртэл насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 2021 онд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 4,8 п/м-ээр, улсын дундажтай харьцуулахад 0,5 п/м-ээр тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.
- 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл түвшин 2021 онд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3,7 п/м-ээр, улсын дундажтай харьцуулахад 0,7п/м-ээр тус тус нэмэгдсэн байна.
- Перинаталь эндэгдлийн түвшин 2021 онд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3,7п/м-ээр,улсын дундажтай харьцуулахад 5,3 п/м-ээр тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.
- 2021 онд нялхасын эндэгдлийн 83,8%, 5 хүртэл насны хүүхдийн эндэгдлийн 76,5%-ийг нярайн эндэгдэл эзлэж байгаа ба 5 хүртэл насны хүүхдийн эндэгдэл ихсэхэд төрөлт тойрны эмгэгийн шалтгаант эндэгдэл нөлөөлсөн.
- Эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаанд дутуу төрөлт -76,9% ТХГ -23,0, АХХШ-22,8,-ийг тус тус эзлэж байна.

ТӨРӨЛХИЙН ГАЖГИЙН МЭДЭЭЛЭЛ /2011-2021 ОН/

Улсын хэмжээнд 541 тохиолдол буюу 0.8 хувь нь төрөлхийн гажигтай төрсөн байна

СТ-4 Төрсөн тухай мэдээлэх хуудас /Эмнэлгээс гарсан/

Онош1

Q03.8	2	-	6.1%	Бусад төрөлх тархи усжих
Q04.6	1	-	3%	Тархины төрөлх уйланхай
Q16.1	1	-	3%	Гадна чихний суваг үгүй, битүү, нарийссан
Q21.0	10	-	30.3%	Ховдол хоорондын таславчийн гажиг
Q21.1	4	-	12.1%	Тосгуур хоорондын таславчийн гажиг
Q21.2	6	-	18.2%	Тосгуур-ховдол хоорондын таславчийн гажиг
Q23.9	1	-	3%	Гол судасны ба хоёр хавтаст хавхлагын төрөлх гажиг, тодорхойгүй
Q33.3	1	-	3%	Уушги хөгжөөгүй
Q40.2	1	-	3%	Ходоодны бусад тодорхой төрөлх гажиг
Q41.0	1	-	3%	Дээд гэдэс төрөлхийн үгүй байх, битүүрэх ба нарийсах
Q43.8	1	-	3%	Гэдэсний бусад тодорхой төрөлх гажиг
Q60.0	1	-	3%	Нэг талын бөөргүй
Q63.1	1	-	3%	Нийлсэн, хэлтэнцэрт ба тах хэлбэрийн бөөр
Q69.1	1	-	3%	Гарын нэмэлт эрхий хуруу(нууд)
Q90.9	1	-	3%	Дауны хамшинж, тодорхойгүй

Нийт дүн = 33

НЯРАЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ХЭРЭГЖИЖ БАЙГАА ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИ

1. Сурфактант эмчилгээ

Он	Нярайн тоо	Үр дүн /амьдарсан нярайн тоо/	Хувь /амьдарсан нярайн хувь/	Хүрсэн үр дүн
2016 он	13	9	69,2%	<ul style="list-style-type: none"> Орхон аймагт сурфактант эмчилгээг 2015 оноос эхлэн нярайн тусламж үйлчилгээнд амжилттай нэвтрүүлсэн. Жил бүр ОНТ-өөс 35,0-40,0 сая ₮ -өөр санхүүжүүлж байна. Нярайн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан болж байсан амьсгал хямралын хам шинжийн шалтгаант эндэгдэл 3-р байрт орсон.
2017 он	16	14	87,5%	
2018 он	20	15	75%	
2019 он	17	11	64,7%	
2020 он	21	16	74,5%	
2021 он	15	8	53,3%	

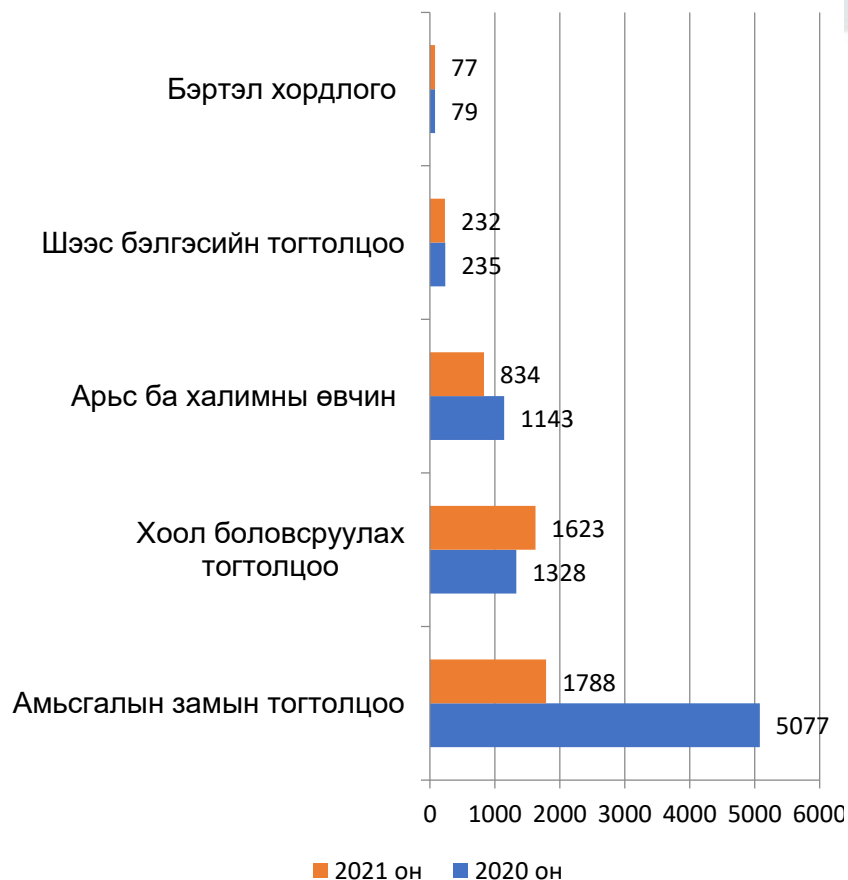
2. Төрж байгаа нярай бүрт “Нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж үйлчилгээ”-г үзүүлж байгаа ба хэрэгжилт 95,0%-тай байна.

3. Нярайн тандалт шинжилгээ, скринингийн үзлэгт 2021 онд төрсөн 2096 нярайг түнхний үений оношлогоонд, 31 нярайг ретинопатийн шинжилгээнд хамруулсан.

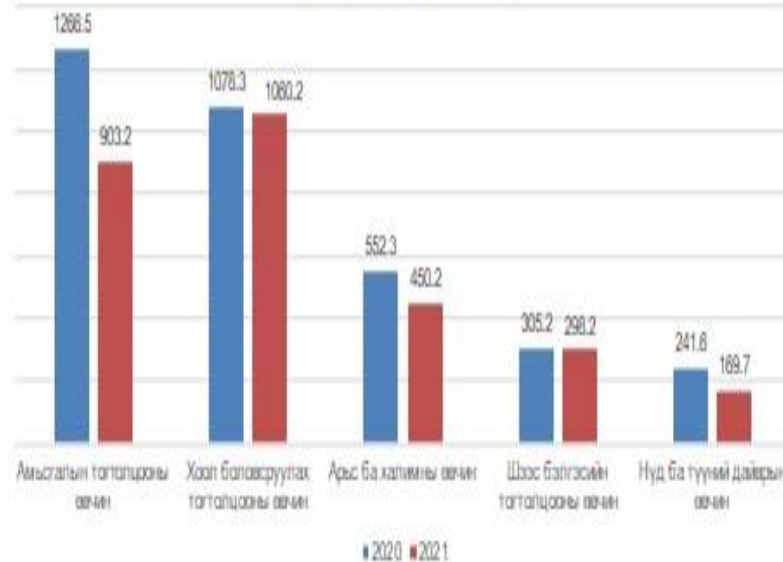
ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

0-4 насны хүүхдийн өвчлөлийн бүтэц

5-19 насны хүүхдийн өвчлөл

/10000 хүүхдэд/

2020 онд хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцоо, арьс ба халимны өвчин, шээс бэлгэсийн тогтолцоо, нүд ба түүний дайврын өвчлөл зонхилж байна.

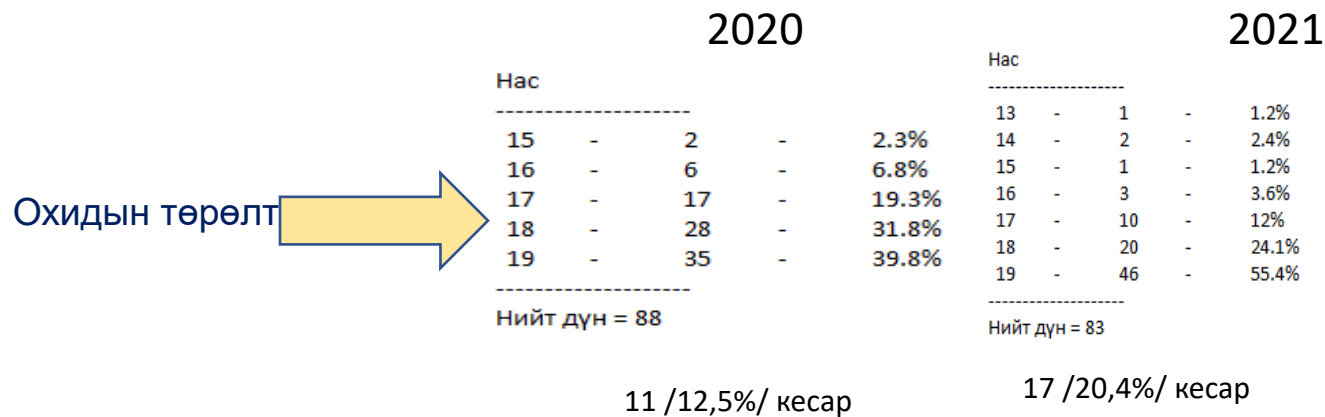
2021 онд хүүхдэд тохиолдох бүх төрлийн өвчлөл өмнөх оноос буурсан. Үүнээс амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 10000 хүүхдэд 363 промиллоор буурсан.

ӨСВӨР НАСНЫ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН ТҮВШИН /2010-2019, Монгол улс 15-19 насны 1000 охидод/

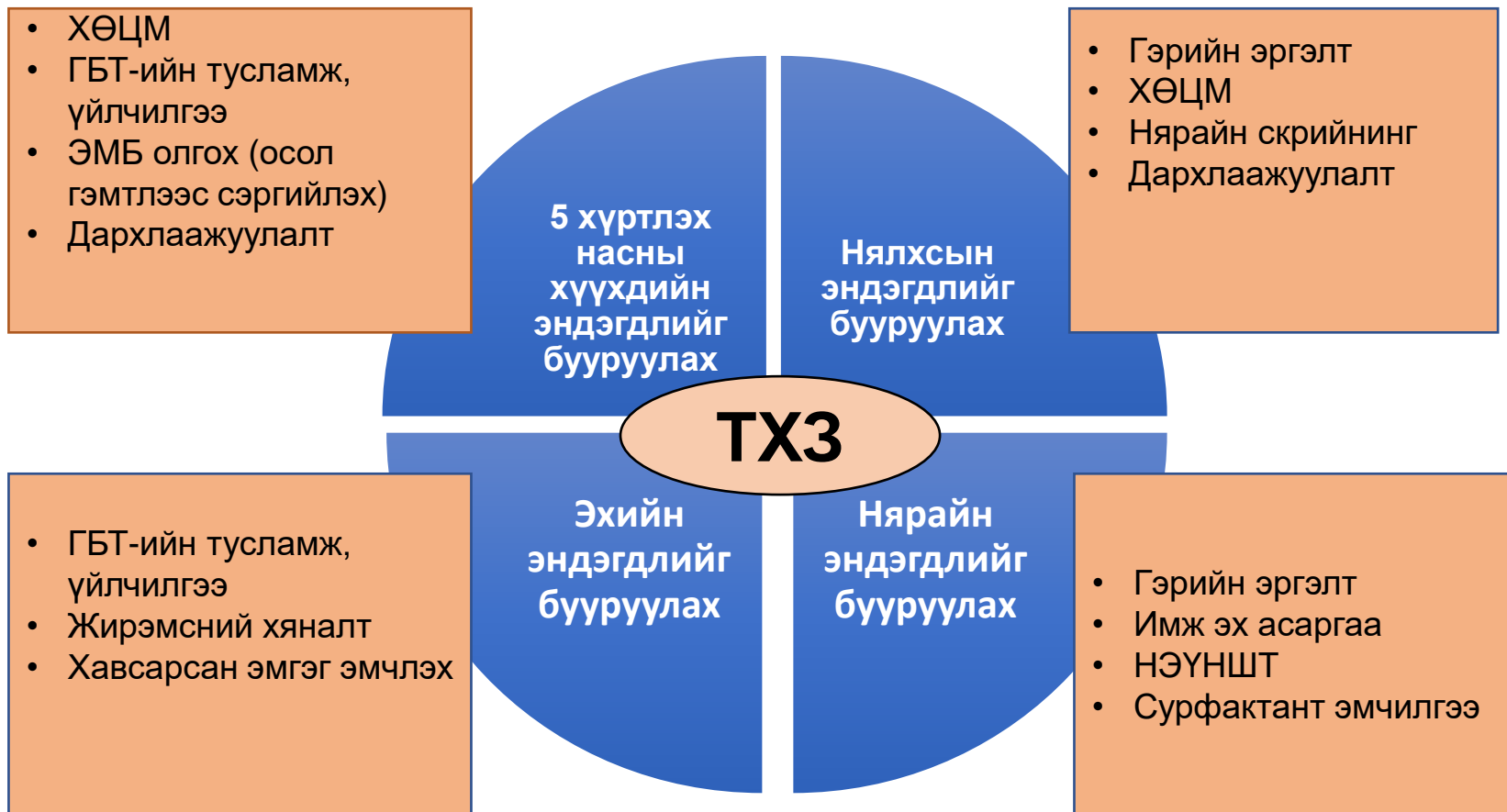
ОРХОН АЙМГИЙН НАСНЫ БҮЛЭГ ДЭХ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН КОЭФФИЦИЕНТ

Насны бүлэг		19 хүртэл	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
2016	Төрөлт	136	686	822	547	334	71	2
	НБТК	37	162.5	159.2	120.9	92.5	19.1	0.5
2017	Төрөлт	105	644	836	568	331	79	3
	НБТК	29.5	170.1	169.7	124.8	92.2	22.4	0.8
2018	Төрөлт	122	631	864	632	389	91	2
	НБТК	34.3	166.5	175.4	138.8	108.4	25.8	0.5
2019	Төрөлт	115	570	775	672	402	88	1
	НБТК	32.9	153.8	160.1	146.5	112.2	26.8	0.3
2020	Төрөлт	88	545	743	661	409	95	6
	НБТК	27.4	154.5	170.1	140.9	105.6	28.1	1.7
2021	Төрөлт	83	488	722	681	429	92	7
	НБТК	26	146.4	172.8	144.9	106.6	27.4	2

- ### Охидын төрөлт
- Нийт төрөлтийн 26%-ийг эзлэж байгаа нь улсын түвшнээс 1,8%-иар их байна.
 - 2016 онтой харьцуулахад охидын төрөлт 8,0%-иар буурсан байна.

ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БАЙГАА АРГА ХЭМЖЭЭ

ХҮҮХДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ /Орхон аймаг/

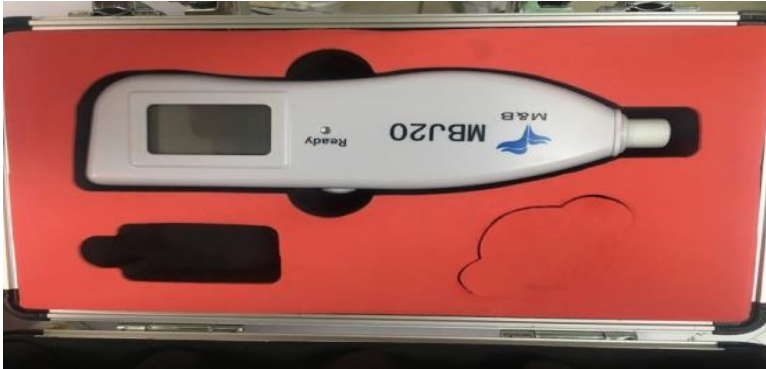

ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ХИЙГДСЭН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ЗОХИЦУУЛАЛТ

- Анхан шатлалд 2014-2021 онд орон нутгийн дотоод зохицуулалтаар 2, орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 6 нийт 7 өрхийн эрүүл мэндийн төв стандартад нийцсэн барилга байгууламж, хүний нөөц, тоног төхөөрөмжийн хувьд чадавхжин тусламж үйлчилгээний хүрээ өргөжсөн.
- Эрүүл болон өвчтэй хүүхдийг үзэх үзлэгийн өрөөг тусад нь тохижуулж, урсгал зохицуулалт зөв хийгдэн, дархлаажуулалтын цэгийг үе шаттай дээрхи ӨЭМТөвүүдэд шилжүүлээд байна.

ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВҮҮД ШИНЭ АВТОМАШИН, БИЛИМЕТРТЭЙ БОЛСНООР ХҮҮХДЭД ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ШУУРХАЙ ҮЗҮҮЛЭХ НӨХЦӨЛ БҮРДЛЭЭ

2017-2021 онд эрүүл мэндийн салбарыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах ажлын хүрээнд Мөнхийн гэгээ, Мэндцэцэн, Мөнхсүндрэл өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд тус бүр нэг автомашин олголоо. ОНХО - 71,1 сая төгрөгийг батлан цусны анализатор-4ш, ЭКГ аппарат -2ш, билиметр аппарат -1ш, 4D ЭХО аппарат -4 ш нийлүүлэгдсэн.

ЭХ ХҮҮХДЭД ЭЭЛТЭЙ ОРЧИН

- БОЭТ-ийн эмнэлгийн барилгын засвар, өргөтгөл-4,2 тэрбум төгрөг
- 55-80 хүүхэд хүлээн авах хүчин чадалтай Хүүхдийн эмнэлэг 2018 онд ашиглалтанд орсон.
- БОЭТ-ийн төрөх тасаг, хүүхдийн тасагт их засвар /208 сая/
- Нярайн тасгийг 20 ортойгоор орон нутгийн хэмжээнд анх удаа байгуулж, 2017 оноос нярайн 5 эмч орон тоогоор ажиллан 24 цагаар нярайд ТҮ-

ХҮРСЭН ҮР ДҮН

- Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хүүхдэд ээлтэй орчинд тусламж үйлчилгээг үзүүлэх стандарт хангасан барилга, багаж тоног төхөөрөмж бүхий ЭМБайгууллагуудын тоо нэмэгдсэн.
- ХӨЦМ, нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж, сурфактант эмчилгээ зэрэг дэвшилтэт технологийг орон нутагт амжилттай нэвтрүүлсэн.
- Нярайн эмчийн тусламжийг төрж байгаа нярай бүрт цаг алдалгүй үзүүлэн нярайн эндэгдэл, тав хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийг улс болон аймгийн дундаж түвшнөөс тогтвортой бууруулсан амжилттай ажиллаж байна.
- Бодлогоор нярай, хүүхдийн эмчийн хүний нөөцийг бэлтгэн хүүхдийн төрөлжсөн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. */хүүхдийн зүрх судас, дотоод шүүрэл, хоол боловсруулах, мэдрэл, эрчимт эмчилгээ /*

ТУЛГАМДАЖ БАЙГАА АСУУДЛУУД

- Хүүхдийн шүдийг зөв угааж сургах, зөв хэрэглээг хэвшүүлэх, шүдний оношилгоонд тогтмол хамруулах, эрт эмчилгээнд хамруулах, хүүхдийн шүдний эмчилгээг ЭМД-д оруулах
- 5 хүртэл насны хүүхдийн гэрийн нас баралт, сэргийлж болох эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр эцэг эх асран хамгаалагч нарын мэдлэг,иргэний хариуцлагыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн нөлөөллийн үйл ажиллагааг олон нийт, салбар дундын байгууллагын хамтын оролцоотой нэмэгдүүлэх
- Хүүхдийн харааны эмгэгийг эрт илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэлтийн арга хэмжээг авах / цахим хэрэглээ/
- Хүүхдийн амны хөндийн өвчлөл, 5 хүртэл насны хүүхдийн өсөлт хоцролтын тархалт, ТХГ, өсвөр үеийн сэтгэлзүйн түвшин, цахим хэрэглээний чиглэлээр түвшин тогтоох судалгаа хийх
- Өсвөр үеийнхний НҮЭМ-ийн боловсролыг дээшлүүлэх, үе шаттай судалгаа хийх,эрэлт хэрэгцээнд тулгуурласан сургалтанд хамруулж, мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлэх

ТУЛГАМДАЖ БАЙГАА АСУУДЛУУД

- Ургийн гажгийг эрт илрүүлэх, ЗТГ-ийн оношилгооны чадавхийг нэмэгдүүлэх
- Өрхийн эмч нарыг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах, чадавхжуулах ХӨЦМ-н тандагч, сургагч багшийг бэлтгэх
- Өсвөр үеийнхэнд үзүүлэх эрүүл мэндийн ТҮ-ний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, өсвөр үеийн эмчийг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах /охидын үзлэг/
- Эх барих, перинатологи, нярайн эмч, нярайн сувилагч, хүүхдийн мэс засал, шүд, хүүхдийн мэдрэлийн эмч зэрэг хүний нөөцийг бэлтгэх,
- Нярай, хүүхдийн мэдрэл, мэс заслын кабинет ажиллуулахад шаардагдах орон тоо, цалин, зардлыг БОЭТ-н төсөвт суулгах, багаж тоног төхөөрөмжийн хангалтыг нэмэгдүүлэх

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ САНАЛ

22 багт ажиллаж байгаа “Хүүхэд хамгааллын баг” , ХГБЗХГ, БСУГ-тай хамтран ажиллах чиглэлээр:

- Жирэмсэн эх, 5 хүртэл насны хүүхдийн шилжилт хөдөлгөөний мэдээллийг шуурхай солилцох /Баг, сум, аймаг хооронд шилжин түр оршин сууж байгаа/
- 16-49 насны өртөмтгий бүлгийн эмэгтэйчүүдийн хаягийн бүртгэл хөдөлгөөнийг /оюуны хомсдол, нэн ядуу, архинд донтох өвчин/ хийхэд сум, өрхийн эмнэлэгт мэдээлэл өгч хамтран ажиллах
- 5 хүртэл насны хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдлийг бууруулахад хамтран ажиллах, хүүхдэд тавих хараа хяналтыг сайжруулах / осол гэмтэл, золгүй тохиолдол/
- Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртөж болзошгүй хүүхдийг эрт илрүүлэх, хүүхэд хамгааллын арга хэмжээнд хамруулах, эцэг эхийг үүрэгжүүлэх

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ САНАЛ

- Хүчирхийлэлд өртөж байгаа 16 хүртэл насны хүүхдийг илрүүлэх, мэдээлэх, холбогдох арга хэмжээг хамтран авах
- Хүчирхийлэлд өртсөн хүүхдийг үнэлэх,эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх, авсан арга хэмжээ, бодит үзлэгийг анхан шатны баримт бичигт тусгах, шаардлагатай тохиолдолд нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, шинжилгээ хийлгэж, нотолгоонд суурилсан онош тавих
- Зан төрхийн гажуудалтай, АДДӨ-тэй, хойд эцэг эхтэй гэр бүл,хагас өнчин, бүтэн өнчин, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн судалгааг гаргаж, хяналт тавих
- Хүчирхийлэлд өртөхөөс сэргийлэх үйл ажиллагаа, сургалт сурталчилгааг зорилтот бүлгийн эцэг эх асран хамгаалагчдад явуулж хэвших

**ХҮҮХДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН
ТҮВШИНД ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ
МЭНДЭД ҮЗҮҮЛЭХ ТУСЛАМЖ
ҮЙЛЧИЛГЭЭНД АНХААРАХ
АСУУДАЛ**

ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХЯНАЛТ

1.Эрх зүйн баримт бичгийг бүртгэж хяналтанд авах, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах

- ✓ ЕБС, цэцэрлэгийн орчинд хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой баримт бичгийн хэрэгжилт+Ковидын үеийн тусламж үйлчилгээ – ЭМС,БСШУЯ,ЭМГ,БСУГ-ын тушаалууд /

2.Хүүхдийн эрүүл мэндийн хяналт

- ✓ Хүүхдийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулан хүлээж авах, өвчлөл, эрүүлжүүлэлтийн байдалд хяналт тавин судалгаа хийх
- -Өдөр бүр АЗЦХӨ, бусад халдварт өвчин, хоолны хордлогын шинж тэмдгийг илрүүлэн тандах, биеийн байдлыг үнэлэн эмнэлэг, эцэг эхийн хяналтанд шилжүүлэх / АЗЦХӨ, ковидын сэжиг бүхий шинж тэмдэг, цусан суулга, хамуу /
- Шимэгч хорхойн үзлэг,шинжилгээнд жил бүрийн 10,4 сард хамруулах
- Хүүхдийн эрхтэн системийн үзлэг, өсөлт хөгжлийг үнэлэх /сэтгэц, шүд, гүйлсэн булчирхай,арьсны бүрэн бүтэн байдал, таргалалт, өсөлт хөгжлийн хоцрогдол /судалгаа гаргах, өрхийн эмч, нарийн мэргэжлийн эмч нартай хамтарч ажиллах
- Хүүхдийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг зохион байгуулахад хамтран ажиллах, хяналт тавих , ангилах, эрүүлжүүлэх төлөвлөгөө гаргах

3. Эрэмбэлэн ангилалт :

- Эрүүл өвчтэй хүүхдийн биеийн байдлыг үнэлэх, -Халуурсан, зовиуртай хүүхдийг авахгүй байх
- Яаралтай амиллуулах суурь тусламж үйлчилгээ үзүүлэх бэлэн байдлыг хангах, эм,эмнэлгийн хэрэгслээр хангах

4.Мэдээллийн урсгал:

- Ирцийн тандалт хийж, БСУГ-т өдөр бүр мэдээлэх
- АЗХӨ-ний дэгдэлт, халдварт өвчний үеийн

5.Хүүхэд хамгааллын тусламж үйлчилгээ

- Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн эсэхийг илрүүлэх,мэдээлэх
- Сэтгэлзүйч, нийгмийн ажилтантай хамтран цаг алдалгүй тусламж үзүүлэх

6.Хүүхдийн хоол үйлдвэрлэл

- Хоол үйлдвэрлэлд тавих хяналт, зохистой хооллолт, илчлэг тооцох

7.Эрүүл ахуй,халдвар хамгааллын дэглэм

- Анги,танхимын эрүүл ахуй, орчны хяналт,
- Халдвар хамгааллын бодисын хангалт, хэрэглээ

8.Эрүүл мэндийн мэдээлэл сургалт сурталчилгааны тасралтгүй байдлыг хангах

- Хүүхдэд тохирсон сургалт, сурталчилгаа явуулах
- Эцэг эх,асран хамгаалагчдад чиглэсэн сургалт, сурталчилгаа

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа!

www.orkhon.mohs.mn

 [Facebook.com/Орхон ЭМГ](https://www.facebook.com/OrkhonEMG)

 Orkhonemg.blogspot.com